

Hållbarhet – för varje människa och för vår planet

- Bild 1-6 innehåller instruktioner för den som ska stödja genomförandet av utbildningen (exempelvis chefen)
- Själva utbildningen börjar på bild 7

Om utbildningen

- Detta är en regiongemensam, obligatorisk utbildning som ger en grundläggande kunskap om begreppet hållbarhet och VGR:s hållbarhetsmål, i syfte att deltagaren ska göra mer hållbara val i sitt arbete.
- Genomförs individuellt via digital utbildning på Lärportalen, eller gemensamt på arbetsplatsen, tex på APT, med hjälp av detta ppt-baserade material som också återfinns i Lärportalen - sök efter "Hållbarhet" i Lärportalens utbudskatalog.
- Individuellt genomförande registreras i Lärportalen efter godkänt sluttest. Vid genomförande i grupp kan deltagaren därefter själv registrera sig som godkänd efter inloggning i Lärportalen, alternativt skickas deltagaruppgifter till en funktionsbrevlåda varpå deltagandet registreras en gång per månad. Se instruktion bild 6.

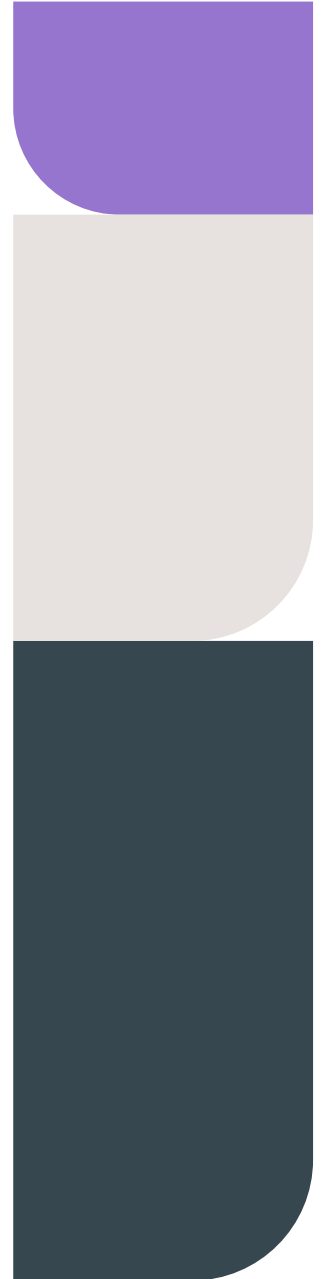
Utbildningens upplägg

- Upplägg: Fakta om hållbarhet och VGR:s hållbarhetsarbete kombinerat med dialog- och reflektionsfrågor kopplade till respektive verksamhet
- Tidsåtgång: ca 60-75 min (30-45 min om enskilt via Lärportalen)
- Ingående delar
 - Vad är hållbarhet? (Grundläggande kunskap om hållbarhet)
 - Utmaning och uppmaning (om VGR:s utmaningar)
 - Hur vet vi vad vi ska uppnå? (Om VGR:s hållbarhetsmål)
 - Hur ska vi ta oss an hållbarhetsarbetet? (Om vikten av allas engagemang och om verktyget hållbarhetsfiltret)

Instruktion för den som ska leda genomförande i grupp

- Bekanta dig med hela utbildningen i denna presentation, såväl bilderna som [anteckningarna](#) (öppna fältet Anteckningar för att se dessa).
- Välj ut 2-3 av exemplen i avsnitt Goda exempel (bild 35-47) som är extra relevanta för er verksamhet och placera in dessa bilder i presentationen, förslagsvis i övergången mellan två kapitel.
- Fundera igenom ifall diskussions- och reflektionsfrågorna kan anpassas för att bli mer relevanta för just er verksamhet.
- Till den avslutande övningen på hållbarhetsfiltret behöver ni ha en förändringsidé att testa verktyget på. Gärna från er egen verksamhet!
- Se till att visa PPT:n i [bildspelsläge](#) (läs om varför i anteckningarna).
- Möblera gärna i öar och dela gärna ut papper och penna.

Hitta utbildningen i Lärportalen

- Utbildningarna läggs till för varje medarbetare under **Mitt lärande i Lärportalen**

[Startsida](#)

[Utbudskatalog](#)

[Mitt lärande](#)

[Översiktssida](#) / [Startsida](#)

Lärande

Utbildningsplaneringar

- [Hantera utbildningsplaneringar](#)

Obligatoriskt för mig

Program

- [Digital informationssäkerhet för alla](#)
- [Hållbarhet - för varje människa och för vår planet](#)

Certifieringar

- [Brandskyddsutbildning](#)
- [Oegentligheter, mutor och jäv](#)
- [Offentlighet, sekretess och informationshantering](#)
- [Se alla](#)

Mitt lärande

- [Allt lärande](#)
- [Aktivt lärande](#)
- [Genomfört lärande](#)

Annat intyg

- [Intyg](#)

Registrering av genomförd utbildning

Alternativ A: Medarbetare registrerar själv sitt godkända genomförande av utbildningen i grupp:

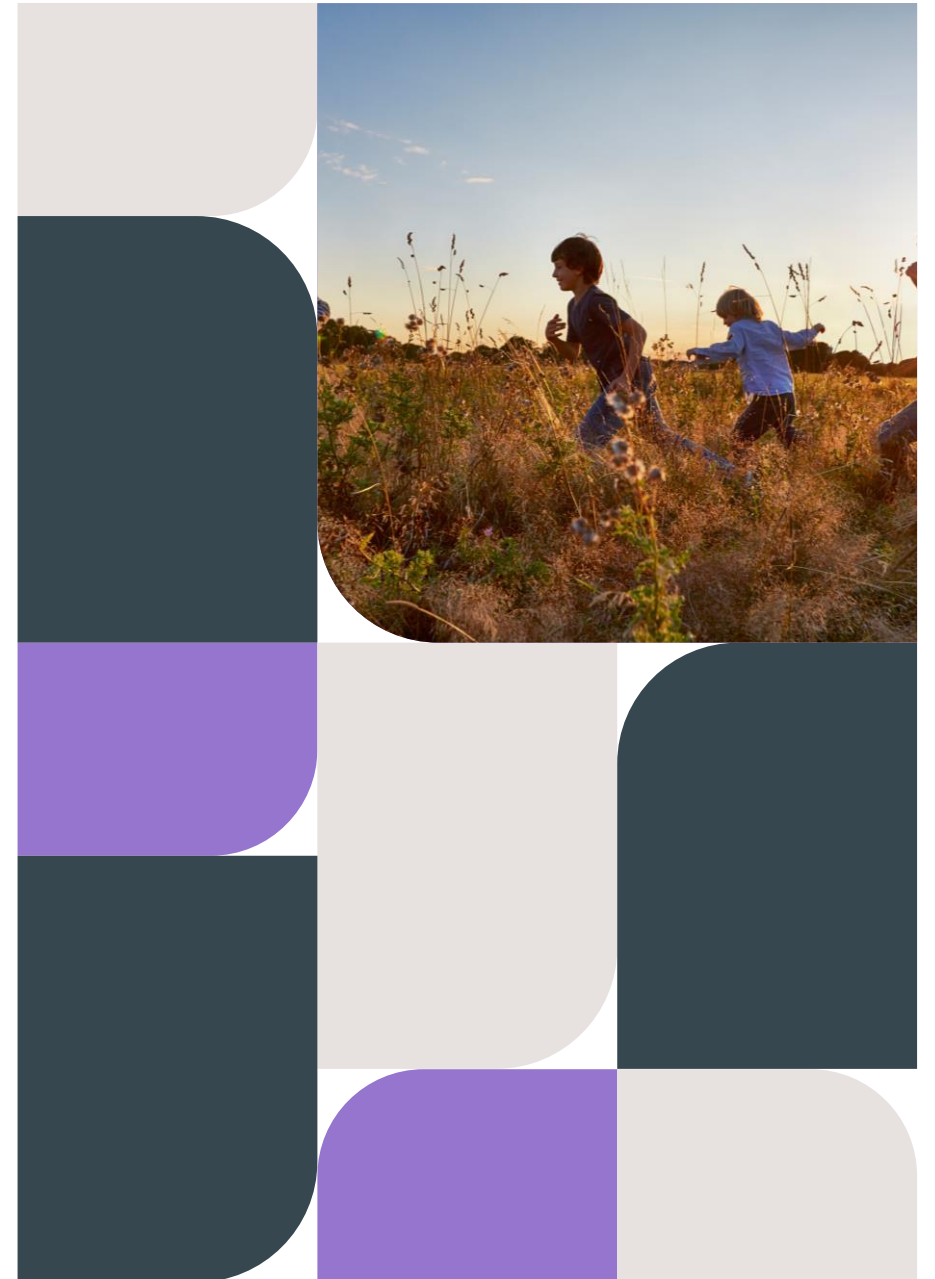
1. Logga in på Lärportalen med ditt VGR-id.
2. Sök efter utbildningen "Hållbarhet – för varje människa och för vår planet" och går in på utbildningens sida.
3. Skrolla ner till **Genomförande i grupp**.
4. Klicka på **Registrera genomförande**.
5. Skriv namn, VGR-ID och datum för genomförande

Alternativ B: En gemensam deltagarlista skickas till rs.utbildning.hallbarhet@vgregion.se. Listan behöver innehålla förnamn, efternamn och VGR-ID på varje deltagare samt datum för genomförandet.

Hållbarhet – för varje människa och för vår planet

Presentation för genomförande av
VGR:s grundläggande
hållbarhetsutbildning i grupp

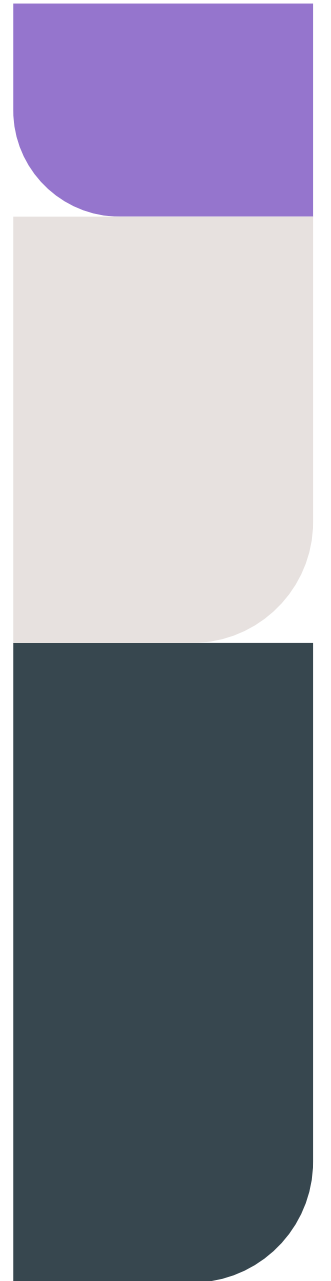

Innehåll och upplägg

Fyra kapitel med dialogfrågor och exempel från VGR:s verksamhet

1. Vad är hållbarhet
2. Utmaning och uppmaning
3. Hur vet vi vad vi ska uppnå?
4. Hur ska vi ta oss an hållbarhetsarbetet?

Tidsåtgång: 60-90 minuter

Inledande dialogfråga

Vad är hållbar
utveckling för
dig?

- Fundera någon minut på egen hand
- Dela dina tankar med din granne
- Var sedan redo att presentera era tankar för övriga i rummet

FN:s definition av hållbar utveckling:

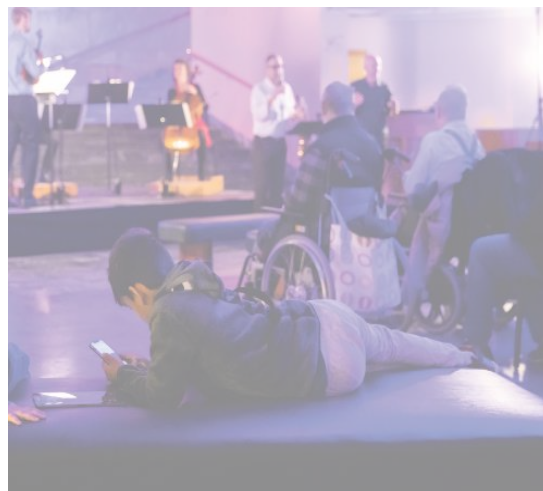
“Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov.”

Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet

Ekologisk

Ekologisk hållbarhet är att hålla sig inom planetens gränser, alltså den påverkan jorden tillåter utan att äventyra nuvarande och kommande generationers behov.

Social

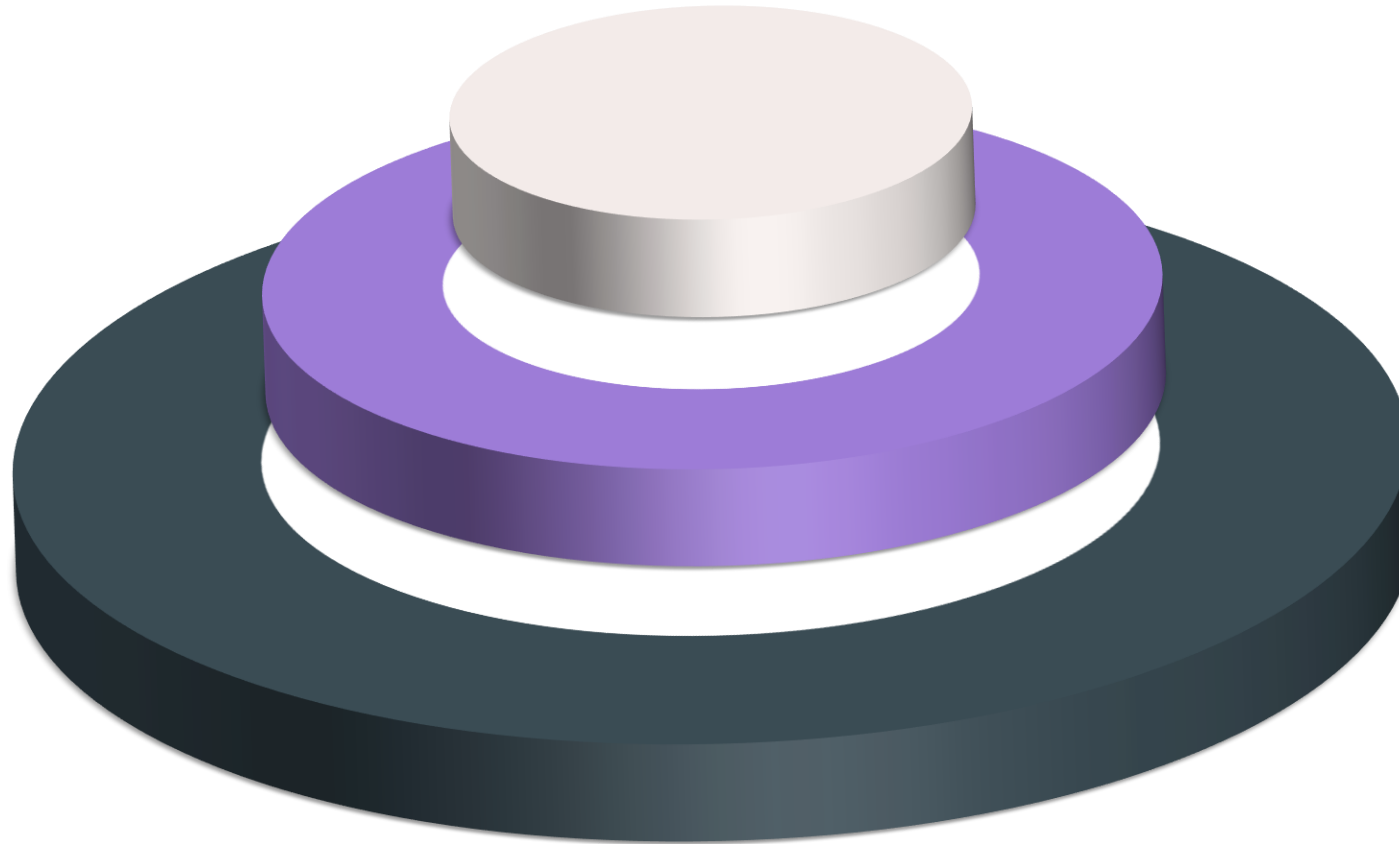
Social hållbarhet handlar om jämlika livsvillkor och varje människas rätt till god hälsa. För VGR betyder det att vi bland annat ska jobba för en god och jämlik hälsa, för mänskliga rättigheter, mot diskriminering och för ökad delaktighet.

Ekonomisk

God ekonomisk hushållning, en långsiktig ekonomi i balans, ansvarsfulla investeringar och hållbara upphandlingar.

Hållbarhetens tre dimensioner

Ekonomisk hållbarhet

- Medel

Social hållbarhet

- Mål

Ekologisk hållbarhet

- Villkor

Planetens gränser

1. Klimatförändring
2. Förlust av biologisk mångfald
3. Ozonskiktets uttunning i stratosfären
4. Havsförsurning
5. Användning av fosfor och kväve
6. Förändrad markanvändning (exempelvis avskogning)
7. Sötvatten
8. Aerosoler i atmosfären (mikroskopiska partiklar i atmosfären)
9. Nya kemiska substanser (exempelvis miljögifter, radioaktiva ämnen och mikroplaster)

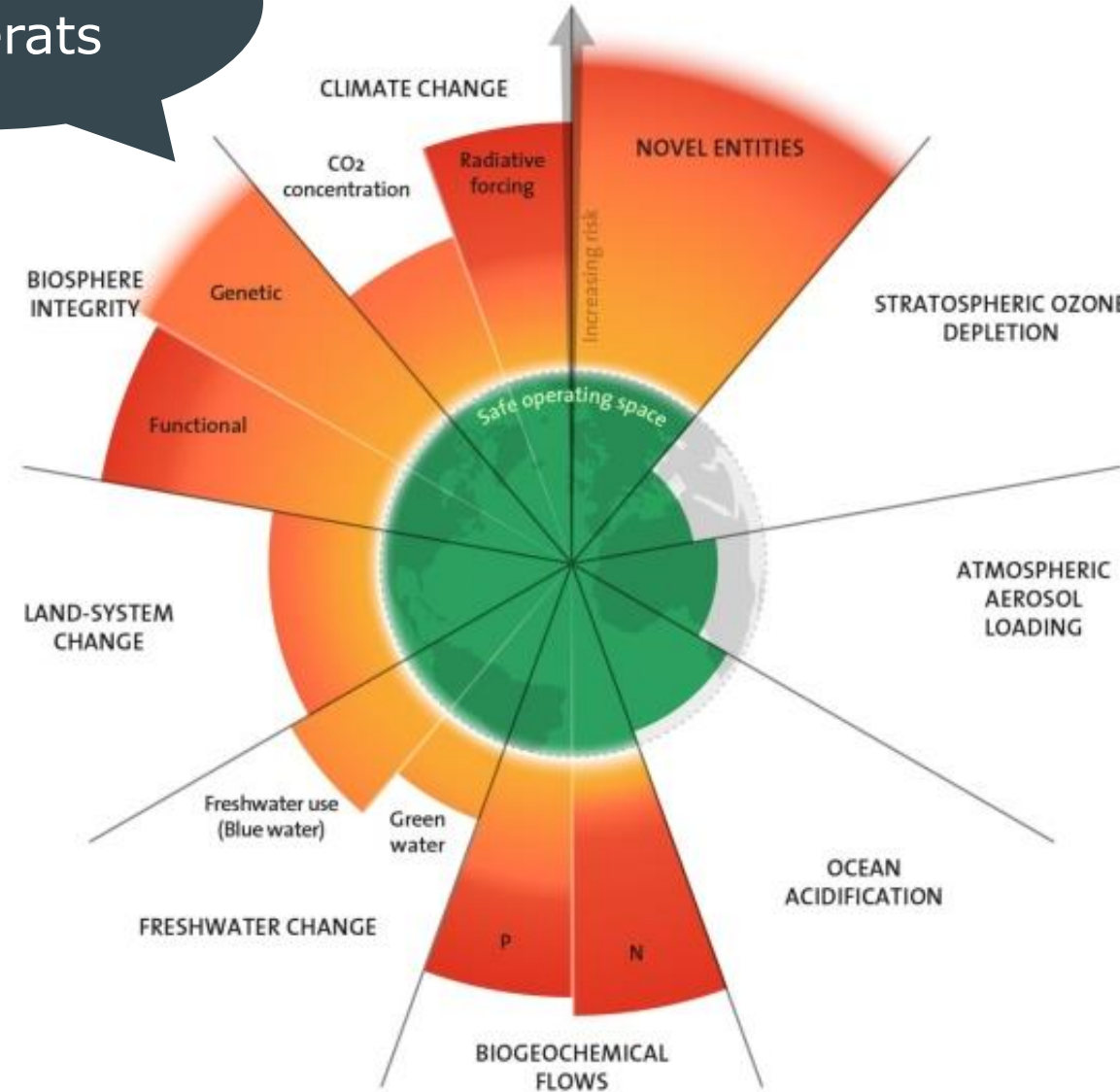
Hur många av planetens gränser tror ni är passerade?

- Fundera lite på egen hand
- Dela era svar i gruppen

Planetens gränser

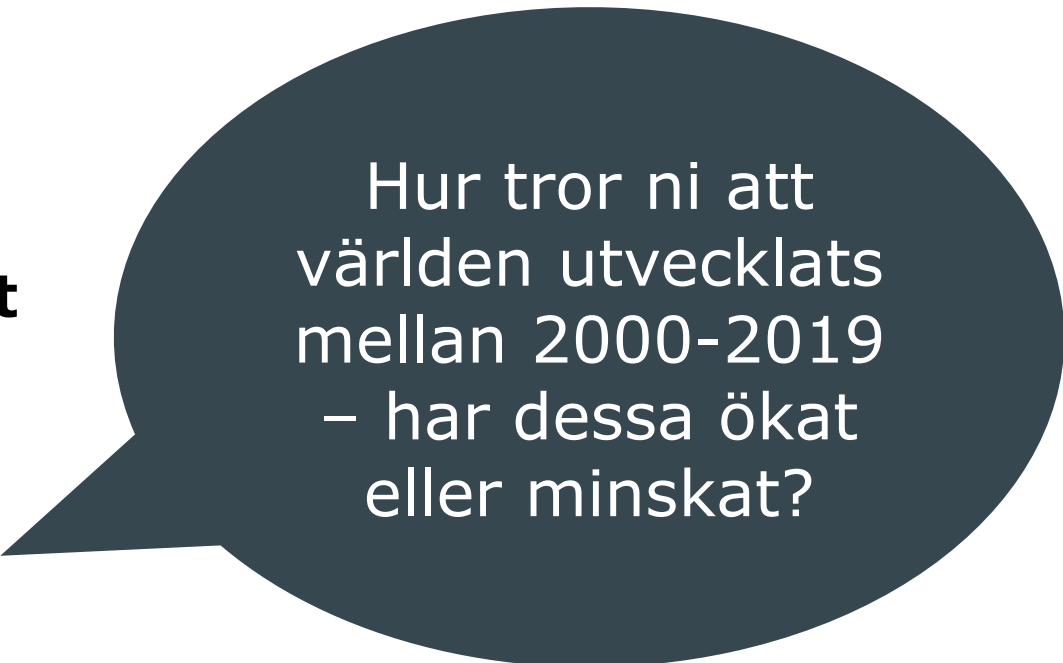
6 gränser har passerats

1. **Klimatförändring**
2. **Förlust av biologisk mångfald**
3. Ozonskiktets uttunning i stratosfären
4. Havsförsurning
5. **Användning av fosfor och kväve**
6. **Förändrad markanvändning**
7. **Sötvatten**
8. Aerosoler i atmosfären
9. **Nya kemiska substanser**

Quiz om social hållbarhet

- 1) Andel av världens befolkning som lever i extrem fattigdom **Minskat**
- 2) Inkomstskillnader i antal kronor **Ökat**
- 3) Medellivslängd **Ökat**
- 4) Förekomst av depression **Ökat**
- 5) Förekomst av suicid **Minskat**
- 6) Barnadödlighet **Minskat**

Hur tror ni att världen utvecklats mellan 2000-2019 – har dessa ökat eller minskat?

- Diskutera någon minut i små grupper
- Utbildningsledaren går sedan igenom fråga för fråga
- Var sedan redo att presentera era tankar för övriga i rummet

Kapitel 2 – Utmaning och uppmaning

Globala hållbarhetsutmaningar

- Klimatförändringar som gör både värmeböljor och skyfall vanligare.
- I takt med att vi lever allt längre blir vi fler som ska dela på gemensamma resurser såsom sjukvård och mat.
- Minskande biologisk mångfald.
- Konsumtion som utarmar jordens resurser.
- Gifter som sprids till människa, djur och natur.
- Hög psykisk ohälsa.
- Ojämlighet när det gäller livsvillkor och hälsa.
- Otrygghet, våld och väpnade konflikter.
- Pandemier och antibiotikaresistens.

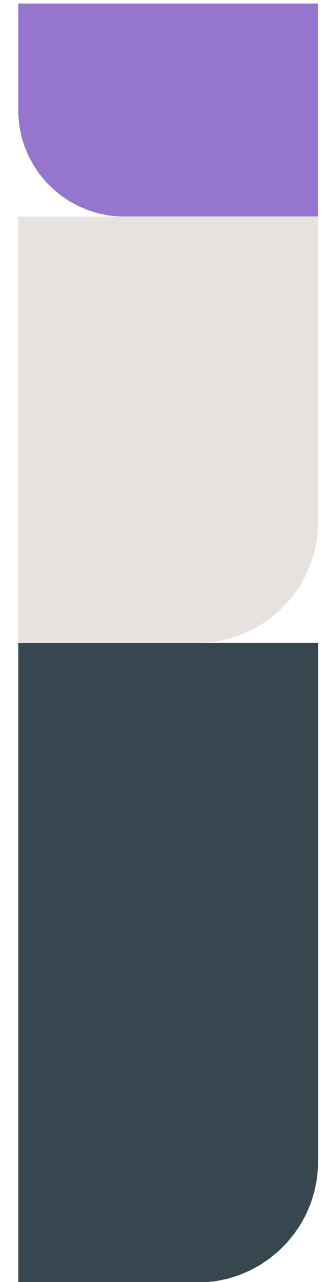
VGR:s utmaningar inom ekologisk hållbarhet

- Vår stora användning av produkter och material
- Fastigheter och energianvändning
- Kemikalier och material som innehåller skadliga ämnen
- Den snabbt minskande biologiska mångfalden

VGR:s utmaningar inom social hållbarhet

- Ojämlig fördelning av hälsa och välbefinnande
- Socioekonomiskt utsatta områden
- Ofrivillig ensamhet
- Diskriminering, kränkningar, hot och våld.

Kapitel 3 – Hur vet vi vad vi ska uppnå?

VGR:s hållbarhetsmål

- Mål för social hållbarhet 2030
- Miljömål 2030
- Ekonomisk hållbarhet

HÅLLBARHETSMÅL 2030

– För varje människa och för vår planet

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Mål för social hållbarhet 2030

1. Vi främjar **god hälsa och välbefinnande**
2. Vi arbetar för **jämlikhet och lika rättigheter**
3. Vi skapar **tillit, trygghet och delaktighet**

MÅL FÖR SOCIAL HÅLLBARHET 2030

För Västra Götalandsregionen och
de verksamheter som finansieras av
Västra Götalandsregionen

Mål för social hållbarhet 2030

Mål 1

God hälsa och
välbefinnande

Främja hälsosam uppväxt
och fullföljda studier

Främja hälsosamt
åldrande och motverka
ofrivillig ensamhet

Främja psykisk hälsa och
förebygga suicid

Främja goda levnadsvanor
och hållbart arbetsliv

Mål 2

Jämlikhet och
lika rättigheter

Främja kunskap om
jämlikhet och mänskliga
rättigheter

Identifiera och analysera
orättfärdiga skillnader

Främja tillgänglig och
inkluderande verksamhet

Mål 3

Tillit, trygghet
och delaktighet

Främja ansvarstagande
och transparent
organisation

Främja frihet från våld,
hot, kränkningar och
tvång

Främja medskapande och
dialog

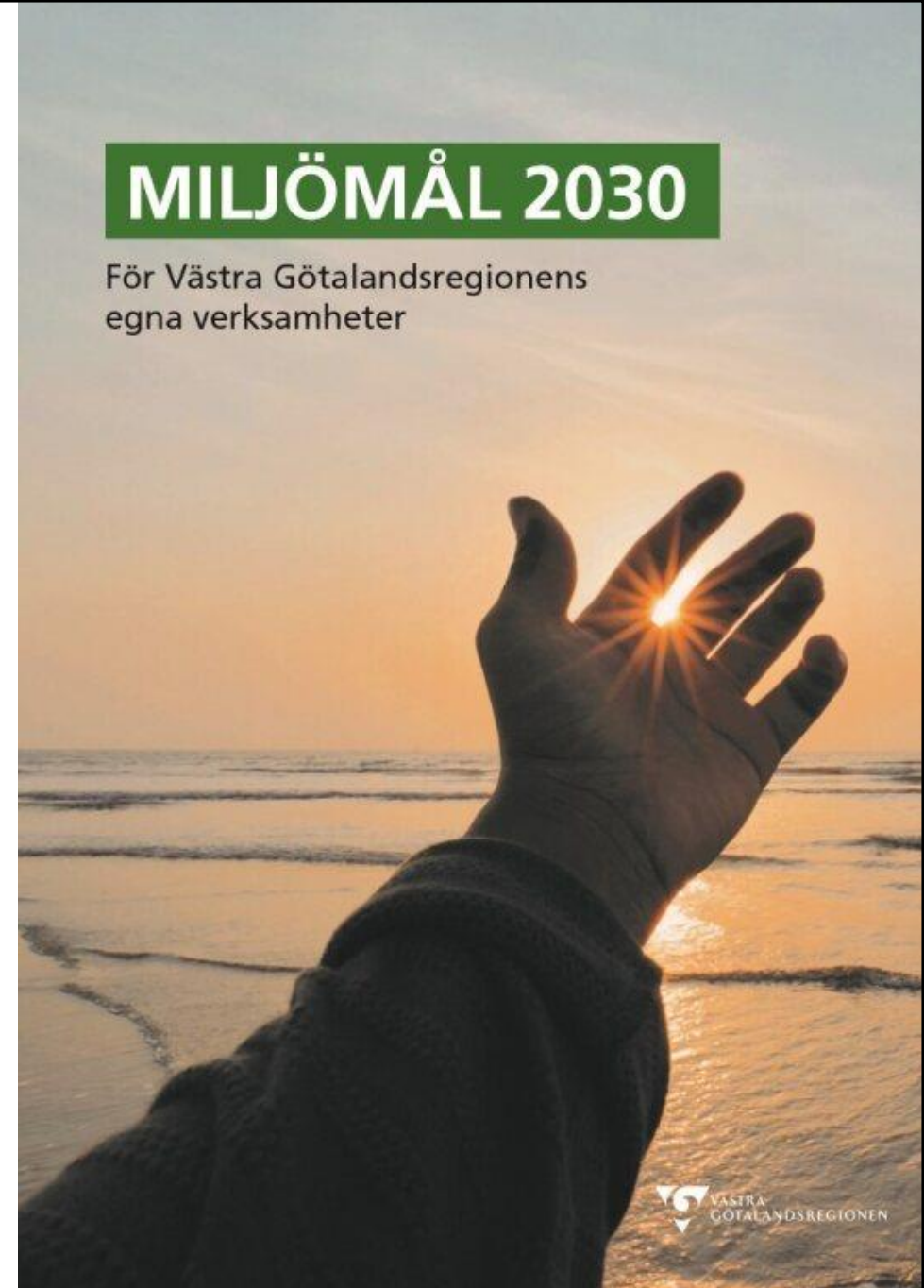
Delmål

Miljömål 2030

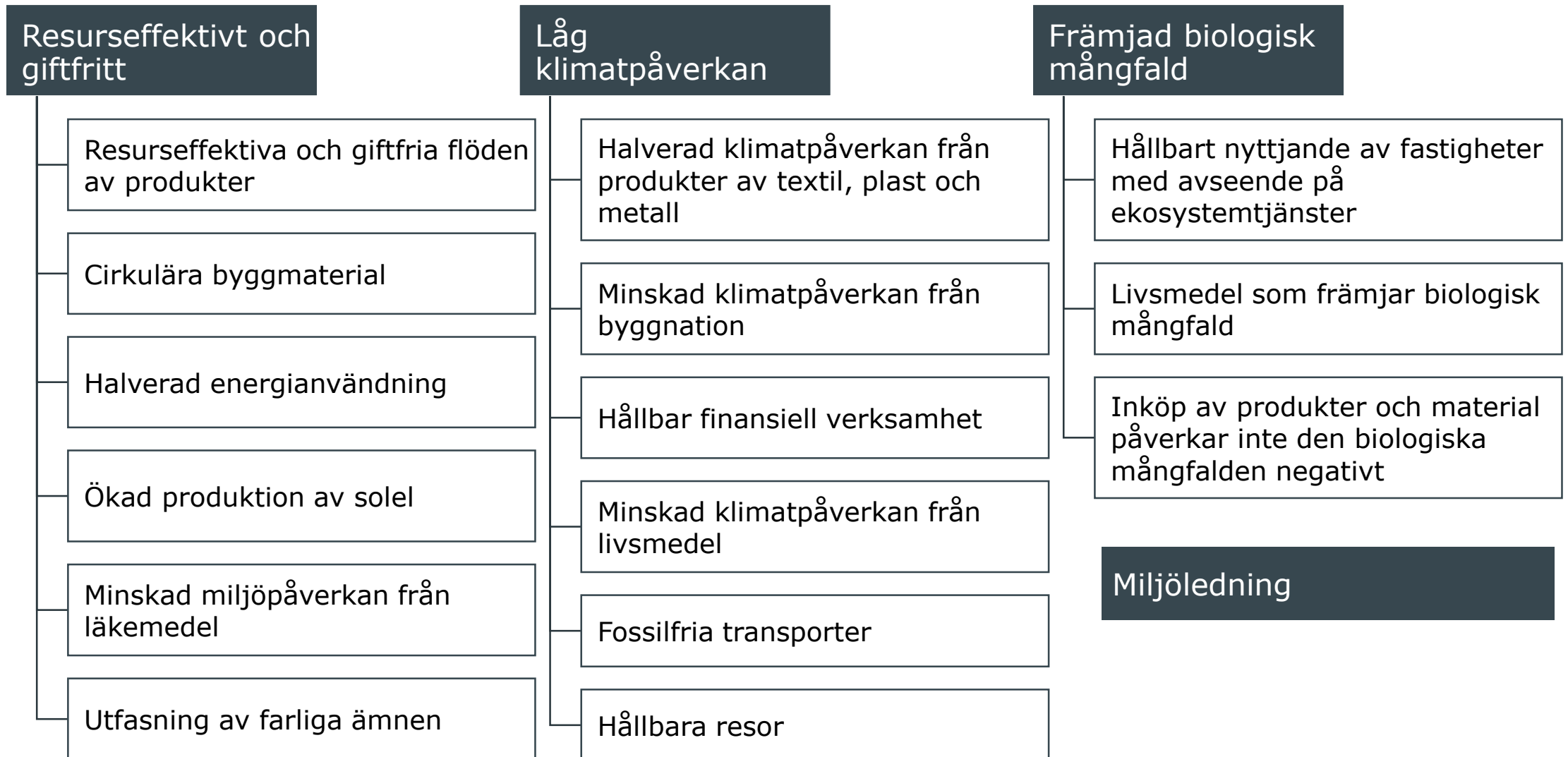
- 1.Vi arbetar **resurseffektivt och giftfritt**
- 2.Vi ställer om till **låg klimatpåverkan**
- 3.Vi främjar **biologisk mångfald och nyttjar ekosystem hållbart**
- 4.Vi arbetar systematiskt i **miljöledningssystem**

MILJÖMÅL 2030

För Västra Götalandsregionens
egna verksamheter

Miljömål 2030

Vad innebär målen för just vår verksamhet?

Hur bidrar vi
till målen?

Vilka utmaningar
i att uppnå målen
ser vi?

Mål för social hållbarhet 2030

1. Vi främjar god hälsa och välbefinnande
2. Vi arbetar för jämlikhet och lika rättigheter
3. Vi skapar tillit, trygghet och delaktighet

Miljömål 2030

1. Vi arbetar resurseffektivt och giftfritt
2. Vi ställer om till låg klimatpåverkan
3. Vi främjar biologisk mångfald och nyttjar ekosystem hållbart
4. Vi arbetar systematiskt i miljöledningssystem.

Kapitel 4 – Hur ska vi ta oss an hållbarhetsarbetet?

Vem ska göra jobbet?

- Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete inom VGR bygger på att alla parter gör sin del — du också. Nyckelfaktorerna är **engagemang** och **ansvarstagande**, vilka i sin tur bygger på **insikt** om varför hållbarhetsarbetet är så viktigt.

Att väga in hållbarhet i varje beslut – hållbarhetsfiltret

- Metod för att testa om en förändringsidé leder till ökad hållbarhet eller inte.
- Visar om en förändringsidé ger en förbättring (+) eller försämring (-) inom var och en av de tre hållbarhetsdimensionerna. Se exempel nedan:

Åtgärd/förändringsförslag	Social hållbarhet	Ekologisk hållbarhet	Ekonomisk hållbarhet
<i>Byta engångssaxar mot flergångssaxar.</i>	+/-	++	+

Läs mer om hållbarhetsfiltret här: [Hållbarhetsfiltret](#)

Övning i hållbarhetsfiltret

Öva er på
hållbarhetsfiltret!

- Välj något ni gör eller en förändringsidé som ni har och gör en hållbarhetsbedömning med hjälp av hållbarhetsfiltret.
- Diskutera först i smågrupper och sedan i helgrupp – blir det plus, minus eller ingen påverkan inom de tre hållbarhetsdimensionerna?
- Extrafråga i mån av tid: Kan ni förändra den insats, aktivitet eller förändringsidé som ni just bedömt så att den blir mer hållbar?

Nästan färdiga

Nu har ni genomfört nästan alla obligatoriska delar i gruppversionen av VGR:s hållbarhetsutbildning!

För att få fram fler tankar kring till hur just er verksamhet kan bidra än mer till hållbarhetsmålen följer nu en avslutande diskussionsfråga!

Avslut

- Vad tar vi med oss?
- Vad blir nästa steg?

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Instruktion: Goda exempel på hållbarhetsarbete inom VGR

Välj ut 2-3 av följande exempel nedan som är intressanta för er verksamhet. Placera dessa mellan olika kapitel på valfri plats, förslagsvis i övergången mellan två kapitel.

Ombud för barnets rättigheter

Jag heter Annelie Svensson och arbetar som undersköterska på en intensivvårdsavdelning.

När jag fick veta att VGR har en modell för arbetet med att stärka barnets rättigheter, så ville jag få veta mer. Och nu är jag ombud för barnets rättigheter i min verksamhet.

Det känns jättebra att vi nu har tagit fram rutiner för att jobba systematiskt utifrån barnkonventionen. Vi har bland annat blivit bättre på att lyssna till barn och unga och att ta reda på om våra patienter har barn som behöver information, råd och stöd.

Barnrättsperspektivet har blivit mer konkret i vår vardag!

Västtrafiks elbussar

Hej, jag heter Hanna och arbetar som hållbarhetschef på Västtrafik.

Vi har beslutat att all stadsbusstrafik ska vara elektrifierad senast 2030, för att nå våra klimatmål. Vi vet att elektrifierad trafik också bidrar till bättre hälsa på grund av mindre luftföroreningar och mindre buller.

När vi elektrifierade linje 60 i Göteborg, som har många resande och går genom tätbebyggda och backiga områden, minskade bullret avsevärt. Det ledde till både bättre sömn och minskad nedstämdhet hos de boende. Dessutom minskade vi utsläppen och förbättrade arbetsmiljön för förarna!

Digital hälsocoach

Hälsocoach online är en tjänst som VGR har tagit fram för att underlätta för dem som bor i Västra Götaland att göra hälsosamma val.

Hälsocoach online går ut på att invånare kan få hjälp med att förbättra sin hälsa genom videomöten med en hälsocoach, helt resfritt.

Man bokar coachen via appen "Vård och hälsa" eller på hemsidan och kan sedan få hjälp med att komma i gång och röra sig, äta hälsosammare, sluta med tobak eller ändra sina alkoholvanor.

Genom att främja goda levnadsvanor förebygger vi sjukdomar och minskar framtida vårdbehov.

Rekommendera gärna Hälsocoach online till alla som vill förbättra sin hälsa!

Härproducerad mat utan svinn

VGR:s naturbruksskola Sötåsen främjar biologisk mångfald på många olika sätt och minskar även sin miljöpåverkan från mat.

Mycket av maten till eleverna härproduceras på skolan och är KRAV-godkänd. Skolan har lågt matsvinn och det som ändå slängs går till kompost som sedan används i odlingen på gården.

En föreställning om hållbarhet

GöteborgsOperan inkluderar barn och unga i hela Västra Götaland i medskapande föreställningar om demokrati, jämlikhet och utanförskap. När scenkonst blir tillgänglig för alla oavsett förutsättningar, bidrar kulturen på ett unikt sätt till social hållbarhet.

Operan arbetar också aktivt med sin klimat- och miljöpåverkan och använder förnybara material i dekoren, serverar ekologisk mat och har certifierat sitt miljöarbete enligt ISO 14001.

2022 vann GöteborgsOperan International Opera Award i kategorin Hållbarhet!

Elcykel vid hembesök

På rehabmottagningen vid Närhälsan Eriksberg, minskar medarbetarna sin klimatpåverkan genom att ta elcykel till hembesöken. Under ett år blev det totalt 260 mil, vilket i sin tur inspirerade många av medarbetarna till att börja cykla till och från jobbet.

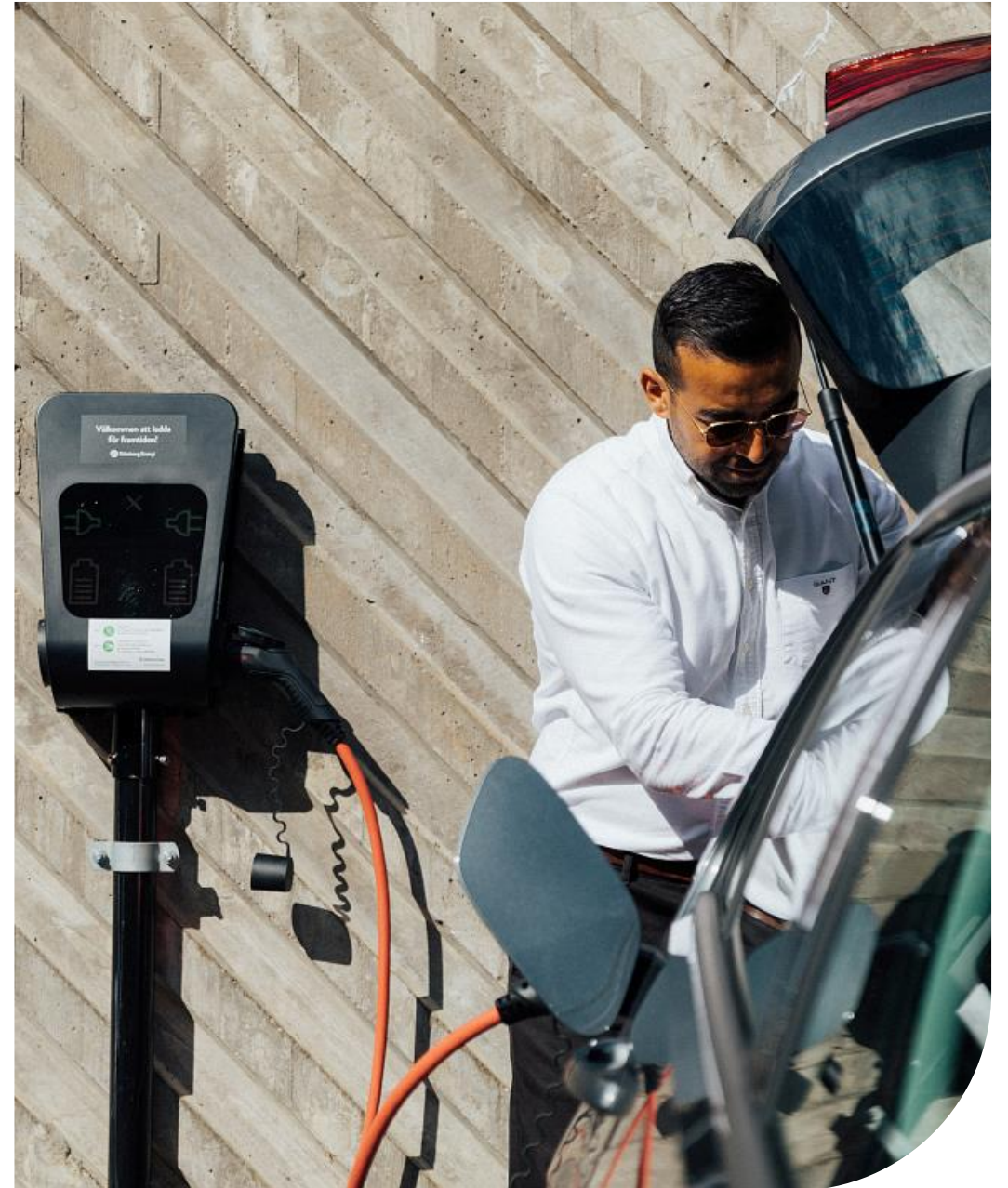
Verksamheten nominerades 2022 till VGR:s miljöstipendium.

Klimatväxling för mindre avtryck

Vi inom VGR har sedan 2016 ett program för klimatväxling i alla våra verksamheter i syfte att minska vårt klimatavtryck.

En avgift tas ut på tjänsteresor med flyg och privat bil för att användas till insatser som minskar vår klimatpåverkan. Pengarna har bland annat gått till elcyklar, laddplatser för elbilar och biobränsle till ambulanser.

Frihet från våld — fråga om våld

Att ha upplevt våld kan påverka en person för resten av livet. Därför är det viktigt att ställa frågor om våld — även till barn.

Vi inom VGR utbildar cirka 43 000 av våra medarbetare om våld i nära relationer, så att det blir lättare för oss att ställa de livsviktiga frågorna. Ungefär en tredjedel av de tillfrågade svarar att de har upplevt eller utsatts för våld i nära relationer.

Riva hinder för jämlik vård

Riva hinder är ett verktyg för dig som arbetar i hälso- och sjukvården eller i tandvården och som regelbundet möter människor med olika förutsättningar.

Verktyget har fokus på kulturell medvetenhet i mötet med patienter med migrationsbakgrund – exempelvis vad medarbetaren behöver tänka på i samtal om psykisk ohälsa.

Verktyget handlar helt enkelt om att försöka riva de hinder som finns för att vi ska kunna ge en jämlik vård till alla.

Hållbar film

Film i Väst som är ett av VGR:s bolag har tagit fram onlineverktyget "Hållbar film" för att på ett enkelt och tydligt sätt hjälpa filmskapare att tänka smart och hållbart i planeringen och produktionen. Det handlar om frågor som klimatpåverkan och kemikalier, jämställdhet och inkludering samt sund ekonomi.

Och med tanke på att vi i Västra Götaland är Skandinaviens ledande filmregion — med ett stort antal inspelningar — så kan vi tillsammans med produktionsbolagen öka våra hållbara val i vardagen.

Visselblåsning

VGR har infört en visselblåsarfunktion som kan användas för att uppmärksamma allvarliga felaktigheter på arbetsplatsen.

Med visselblåsarfunktionen kan vi slå larm utan att behöva oroa oss för repressalier då vi kan vara anonyma. Visselblåsarfunktionen ska inte ersätta de rapporteringskanaler som redan finns såsom samtal med chef, HR-funktion eller avvikelserapportering.

Detta är ett bra steg för att åtgärda allvarliga missförhållanden och motverka bedrägerier och korruption på arbetsplatsen.

Energismarta avdelningar

I projektet energismarta avdelningar deltog ett antal sjukhusavdelningar för att minska sin användning av el i verksamheten.

Projektet resulterade bland annat i ett utbildningsmaterial och tips på arbetssätt för minskad elanvändning. Nu har många fler arbetsplatser både använt och utvecklat materialet, till exempel inom primärvård, tandvård och administration.

Minskad elanvändning innebär både minskade kostnader för VGR och mindre miljöpåverkan!

Reflektionsfrågor för integrering av hållbarhetsmålen i verksamheten

- Hur kan vi beakta hållbarhet i varje beslut?
- Vad krävs för att nå hållbarhetsmålen? Finansiella resurser/insatser – men även vinster?
- Hur får vi kontinuitet och systematik i hållbarhetsarbetet?
- Hur följer vi upp vårt hållbarhetsarbete?
- Hur säkerställer vi hållbarhetskompetens inom vår verksamhet?
- Vad blir vårt nästa steg? Vilka aktiviteter är relevanta att börja med?